

Bozgurtlaryň ölümi - 8/ romanyň dowamy

Category: Kitapcy, Sözler, Taryhy proza

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Bozgurtlaryň ölümi -8/ romanyň dowamy Bölüm 1.07 – KİNEŞ

Kurultay kurulmuştu. Kağan, Batı Kağanından gelen bitiği, okuması için Kür Şad'a uzattı. Kür Şad bitiği okuduktan sonra Kağan söze başladı:

– Türk beğleri! Ustan üstün us vardır. Ne düşünürsünüz, gereken ne ise ortaya atın. Kinişelim. Ola ki en doğru yolu bulur ona göre iş ederiz.

Beğlerden biri söz istedi:

– Kara Kağan! Buyruk ver, söz edeyim. Diyeceklerim var, dedi.

Bu yaşlı bir beğdi. Saçına, sakalına kır düşmüştü. Alnında, yüzünde kılıç yaralarının izleri vardı. Düşünmeden söz ediyor gibi idi. Fakat yakışıklı söz söylüyor, sözünü dinletiyordu:

– Ben Batı Türk Elini iyi bilirim. Karım da oralıdır. Batılılar bizden güçlüdür. En iyi atlar orada çıkar. Batı Eli'nde açlık olmaz. Türlü güzel yemişler vardır. Onların tarlaları verimli, ormanları çoktur. Tüng Yabgu Kağan'ın sözlerini olduğu gibi kabul etmeliyiz. Eskiden Türk Elinde tek Kağan varken budunun boğazı tok, sırtı pek, yağısı azdı. El ikiye bölününce ilk iş olarak birbirine yan bakmağa başladılar. Çin'e giden Türkler daha Türklüklerini unutmadan nasıl kılıç çekmeğe başladılarsa Doğu Türk Eli ve Batı Türk Eli de, böyle giderse, birbirlerini Çinli gibi görecektir. Bana kalırsa hemen Tüng Yabgu Kağan'a elçi gönderelim. Bir anlaşma yapalım. İki kağan birbirine yağılık etmeyeceklerine and içsinler. Onlar bize at ve iyi pusat yollasınlar. Biz de onlara Çin'den aldığımız kumaşlardan yollayalım. Olabilecek

gibi ise, iki kağan savaşlarda çeri vermeğe de söz versinler.

Kara Kağan öteki beğlere baktı. Tunga Tigin söz aldı. Dedi ki:

– Tüng Yabgu Kağan bizden güçlü imiş. Güçlüler güçlülerle bağdaşmak ister. Biz de ona gücümüzü gösterelim. Elçilerini bu kış nasıl olsa burada alıkoyacağız. Yaz gelince Çin'e akın edelim. Elçiler çerimizi, gücümüzü görsünler. Ondan sonra biz de oraya kendi elçilerimizi gönderelim. Tüng Yabgu Kağan bizim de güçlü olduğumuzu görürse andlaşmayı daha çok ister. Bize güvenir. Bize asiğlar gösterir.

Bu sözlerden sonra kurultaydaki beğlerin en genci olan Kür Şad söz aldı:

– Yahşı söz ediyorsunuz. Elçilere gücümüzü gösterelim. Sonra andlaşma yapalım. İki Kağan yardımlaşsınlar. Yalnız bir nesneyi unutuyorsunuz!

Herkes birbirine bakıştı. Anlamamışlardı. Kür Şad devam etti:

– Ötüken'de Türklerin yarısı kadar Çinli olduğunu elçiler görmeyecek midir?

Kür Şad bu sorguyu sorunca ortalığa sessizlik çöktü. Ne demek istediğini gene anlamamışlardı. Kağan cevap verdi:

– Görürlerse ne çıkar? Çok tutsağımız olduğunu anlarlar.

– Hayır, bunu anlamazlar. Bunlara tutsak demezler.

Bir beğ sordu:

– Ne diyorsun Kür Şad? Bu Çinliler bizim tutsaklarımız, kölelerimiz değil mi?

– Tutsaklarımızdır ama Ötüken'de aşağı yukarı Türklerle denk gibidirler. Tutsağa benzer halleri yoktur.

Kağan gene sordu:

- Kür Şad! Demek istediğini açık de. İyi anlamıyoruz.
 - Demek istediğim şu: Burada Çinlilerin borusu da bizim ki kadar ötüyor. Kara Kağan tahta oturduğu gün otağının ardında döğüş oluyordu. Çinli at uşakları bir Türk çerisi ile dövüşüyorlardı. Eskiden Çinliler buna kıyışabilirler miydi? Çinliler bu gücü nereden, kimden alıyorlar? Şu Çin beği Şen-king nedir? İkide bir Katunun hatta Kağanın otağına girer, Türk beğlerine denkmiş gibi konuşur?
 - Şen-king tutsak değil, konuktur.
 - Konuktur ama Çinlidir. Çinli tutsakken de konukken de hep o Çinlidir. Konuk olsa bize biz çağırmadık ya. Kendi budununa yaramıyan bizim işimize yarar mı? Sonra onun yoldaşı Van-zin-şan Ötüken'in her yerini dolaşılıyor. Her yere girip çıkıyor. Ondan sonra da Şen-king'le baş başa verip konuşuyor.
 - O da konuktur. Gezerse ne çıkar?
 - Konuksa ne diye tutsak Çinlilerle düşüp kalkıyor? Onlarla ne konuştuklarını biliyor musunuz?
 - Bilip de ne olacak? Çinliler ne konuşur ki? Ya çalgı, ya kadın, ya para...
 - Yalnız bu kadar değil. Bir de dalavere... Bu Çinlilerin çayıtlık edip etmediklerini düşündünüz mü?
- Beğlerle Kağan doğruldular. Hepsinin kaşları çatıldı. Kağan sordu:
- Çin beği çayıt mı? Nasıl olur? Çin'de kendi ailesi kağan değil ki?
 - Bundan ne çıkar? Ötüken'de Bozkurtlar bitip de yerine Dokuz Oğuzlar, Karluklar kağan olsa ben gene Çin'e yağı kalırdım. Benim yapacak olduğumu Çin beği neden yapmasın?
- Birden ölüm sessizliği yayıldı. Kağan Kür Şad'la beğlere birer

birer bakıyor, beğler gözlerini Kür Şad'dan ayırmıyorlardı. Kür Şad başını yere eğmişti. Sessizliği Tunga Tigin bozdu:

– Çinli beğ çaşıtlık ederse ne çıkar? Kılıçlarımız keskinliğini mi yitirir? Yaylarımız mı gevşer.

– Hayır, bunlardan biri olmaz. Bizim sayımızı öğrenirler. Akın edeceğimiz zaman haberleri olur. Ona göre davranır, pusu kurarlar. İçimizde Çin için en korkulu kimse onu bir kolayına getirip öldürürler.

– Kür Şad! Sen bizi çocuk yerine koyuyorsun. Bu tutsaklar bizden birini nasıl öldürür? Çinli tutsağın elindeki kılıç bir Türk beğini öldürebilir mi? Ötüken'de bir Türk beğini öldürmek için bütün Çin pusata sarılmalıdır.

– Ben size Çinliler bahadırlıkla öldürürler demiyorum. Savaş alanında bir Türk beği öldürmek Çinlilere güç gelir. Ama barışta bir Türk Kağanını bile nasıl öldürdüklerini hepiniz gördünüz. Ben size kılıcı anlatmıyorum. Ağudan bahsediyorum.

Kür Şad yıldırım gibi konuşuyordu. Kağan bu sözlerden alınmıştı. Kür Şad'a soğukkanlılıkla sordu:

– Peki, Kür Şad! Tüng Yabgu Kağan'a elçi göndermeden önce ne yapalım diyorsun?

Ne mi yapalım? Bu Çinlilerin tutsak olduğunu onlara gösterelim. Çinlilerin öz başlarına tarlası olmasın. Onların koyunlarının yarısını alıp Türklere verelim. Biz gidip akında, savaşta kan döküyor, ölüyoruz. Onlar tutsak diye Ötüken'de oturup tarla sürüyor, koyun üretiyorlar. Sonra bizim Türklerle alış ve iş edip, bir koyuna on tane tilki derisi alıyorlar. Sonra da bu tilki derilerini Çin'e satıp zengin oluyorlar.

– Bunların önünü almak kolaydır.

– Kolaydır ama iş bu kadarla bitmiyor. Bu Çinliler Türklerin ahlakını da bozuyor. Tutsak Çin karıları bin türlü kanniş yapıp Türk erlerini kandırıyorlar. Bizim kızlarımız böyle

kannış bilmez. Çin erkekleri nasıl kötü malları bize iyi mal diye sürüp bizi aldatıyorlarsa, Çin kadınları da kendilerini boya ile kannış ile sürüp türk erlerine satıyorlar. Erkekler çabuk kanar, Çin kızlarını bir şey sanıyorlar. Elma gibi al yanaklı, kumral saçlı, ışık gibi yeşil ala gözlü, suna boylu Türk kızları dururken sarı benizli, karanlık bakışlı, sıska Çin avratlarına gönül kaptırıyorlar. Evli kadına kötü gözle bakılır mı? Türk türesinde evli kadına ilişmek ölümle biter. Biter ama artık türe de suya düştü. Çünkü evli kadınlar artık buna razı oluyorlar.

Kurultay yaman bir heyecana düştü. Kağan ve beğler ayağa fırladılar. Kağan bağırdı:

– Ne diyorsun? Evli kadınlara saldıran var da duymuyor muyuz?

– Duymuyoruz. Duyurmuyorlar. Düşümüze girse usumuzu kaçıırdık değil mi? Evet ya!... Çinli tutsakların karıları Türk erlerini avlıyorlar. Çinliler karılarının yaptığııı bilmiyor mu? Biliyor... Biliyor ama sesini çıkarmıyor. Bilakis karısını kışkırtıyor. Çünkü böylelikle akınlarda aldığımız ne kadar altın, gümüş, mal varsa hepsi Türk çadırlarından Çinli tutsakların çadırlarına taşınıyor. Çinli bu... Yabancı. Yapmaz mı? Deyin bakalım; buna ne yapacağız? Bizim türemizde bir kişi evli kadına ilişirse kadın şikâyet eder, saldıran, ilişen yok edilirdi. Ya bu kadın şikâyet etmezse... Türk türesi bunun için bir şey söylemiyor.

Kurultay heyecanlanmıştı. Bir beğ bağırdı:

– Kadın şikâyet etmez olur mu? Böyle kadın görülmüş müdür? Ya o kadının kocası durur mu?

Kür Şad yıldırım gibi gürlüyor, fakat heyecanlanmıyordu:

– Türk kadını olursa böylesi bulunmaz. Ama Çinli karılardan çıkıyor işte!... Çünkü Çinli erkelere para, mal gerek. Onun kesesi akça ile dolmalıdır. Akçayı almak için de malını verir, her şeyini verir, daha ileri gider karısını da verir. Çin

karıları Türkleri böyle soyup kocalarını zengin ediyorlar. Çinlilerin nasıl bayıldığıını anladınız mı? Bakın Ötüken'de doğan Çinli çocuklar o kadar Çinli'ye benzemiyorlar. Bunu Ötüken'in havasından, suyundan mı sanıyorsunuz? Çin'deki köpek Ötüken'e gelmekle kurt olmuyor da Çinli Ötüken'e gelmekle nasıl Türk'e benziyor? Çünkü ona Türk kanı aşılanıyor. Yalnız Çinliye aşılanırsa iyi. Belki ilerde Çin'de daha iyi çeri çıkar da daha tatlı savaşıyoruz. Hâlbuki şimdi Türkler de Çin karısı almağa başladılar. Bizim bildiğimiz Çinli karı almak kağanlar içindir. Bunun da sebepleri vardır. Ya bu Türk erlerinin hepsi şimdi kağan mı oldular? Çinliler Türk kanıyla aşlanarak canlanır, bahadırlaşırken biz de kanımıza Çin kanı katarak soysuzlaşacak mıyız? Bu günden tezi yok. Türk erlerini baştan çıkararak Çinli avratlara sopa çekilmeli. Çinli avradın kocası bu işi biliyorsa gebertilmeli. Çinlilerin malı davarı nesi varsa yarısı alınıp Türklere verilmeli. Çinlilerin öz başlarına tarla eyesi (sahibi) olmamalı. Türk erleri Çinli karılarıyla evlenmemeli. Bütün Çinlilere de göz kulak olmalı. Yoksa yayda (ilkbahar) Çine yapacağımız akını Çin sarayı şimdiden duyar.

Kağan beğlere baktı. O zamana kadar söze karışmamış olan bir beğ söz aldı.

– Kür Şad doğru söylüyor. Türk türesi yabana atılmaz. Bizim budunun da suçu yok değil. Bir kişi pusuya düşerse suç yalnız kuranın değil, biraz da pusuya düşenindir. Türk erleri Çinli avratlara aldanıp baştan çıkıyorlarsa yalnız Çin karılarına sopa atıp Çin erkeklerini öldürmekle iş bitmez. Türk türesinin tam yerine gelmesi için evli kadına ilişen bu erlerinin de başı uçurulmalı. Bizim türemiz evli kadına ilişen bir erin başını kesmek için o kadınının Türk, Çinli yahut tutsak olup olmadığına bakmıyor.

Tunga Tigin söze karışıp “Doğrudur” dedi. Kür Şad itiraz etti.

– Olmaz. O zaman Türkle Çinli bir olur. Türk türesi Türkler için yapılmıştır. Hem de bizim türemizde kadına zorla

saldırının başı kesilir. Türk erleri Çinli kadınlara zorla saldırmıyorlar ki...

Kineş uzayacaktı. Gün batıyordu. Kağan beğlere birer birer düşüncelerini sordu. On iki beğden yarısı Kür Şad'ı tutmuştu. Kağan hangi yana geçerse sözü onlar kazanacaklardı. Kağan son sözü söyledi:

– Yay gelince Çin'e akın edip gücümüzü elçilere göstereceğiz. Çinlilerin öz başlarına tarlası olmayacak, mallarının yarısı Türklere dağıtılacak, Türkler Çin karılarıyla evlenmeyecekler. Türk erlerini ayartan Çin kadınlarına sopa atılacak, kocalarının bu işten bilgisi varsa onlar da yok edilecek... Türk türesi evli kadının budununa bakmadığı için bu kadınlara ilişen Türk erlerin de başı kesilecek. Taryhy proza